

Nr 38—39.

Warszawa, dn. 23 września 1933 r.

Ogóln. zbioru Nr 589.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.
Redaktor odpowiedzialny inż. Maurycy Chorzewski.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Traugutta 4, tel. 714-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy gr. 50.

TREŚĆ NUMERU: *Pożyczka Narodowa. — Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych. — Stan przemysłu metalowego we wrześniu 1933 r. — Z działalności Grupy Producentów Narzędzi. — Z Grupy Producentów Pilników — Z działalności Związku Eksportowego Przemysłu Metalowego Przetwórczego. — Nowe działy produkcji fabryki związkowej. — Okresowe bilety kolejowe. — Międzynarodowy Zjazd Odlewników w Pradze. — Wiadomości z zagranicy. Kronika. — Ceny.*

Podpisujcie

PAŃSTWOWE ZAKŁADY INŻYNIERJI
Biblioteka F. M. „Ursus”

Pożyczkę Narodową!

Pożyczka Narodowa.

Zgodnie z jednomyślnie uchwaloną przez przemysł odezwą w sprawie Pożyczki Narodowej, Rada Centralnego Związku Przemysłu Polskiego wydała na podstawie decyzji powziętych przez zrzeszone organizacje szczegółową **Instrukcję w jaki sposób i w jakiej wysokości przemysł ma subskrybować POŻYCZKĘ NARODOWĄ.** Treść Instrukcji podajemy poniżej w całości.

DZIAŁ I.

W sprawie udziału w subskrypcji przedsiębiorstw przemysłowych.

1) Oprzeć subskrypcję na jednolitych, jednakowych dla wszystkich przedsiębiorstw podstawach, zapewniających równomierny i sprawiedliwy udział w pożyczce wszystkich przedsiębiorstw, nie wyłączając oczywiście inicjatywy każdego przedsiębiorstwa przekroczenia tych norm w subskrypcji Pożyczki Narodowej.

2) Uznać za takie podstawy z jednej strony obrót przedsiębiorstwa, który jest wyrazem jego potencji majątkowej, z drugiej—dochód przedsiębiorstwa, jako wyraz jego płynności. W skombinowanym w ten sposób kluczu znajduje swoje właściwe odbicie sytuacja i zdolność płatnicza każdego poszczególnego przedsiębiorstwa, ponieważ czynnik dochodowości koryguje się tu czynnikiem wielkości obrotów i odwrotnie. Każde z przedsiębiorstw może więc być pewne, że w granicach tych norm nie zapłaci ani mniej ani więcej od innych, a wszystko, co uiszczy więcej, będzie jego większą od innych możliwością lub większym wysiłkiem w tym kierunku.

3) Normy udziału w subskrypcji ustalić na:

A. Dla osób prawnych (spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością):

a) 8⁰/₀₀ (osiem od tysiąca) obrotu ustalonego dla wymiaru państwowego podatku przemysłowego za rok 1932;

b) 6% (sześć procent) dochodu podatkowego ustalonego lub (w braku wymiaru) zeznanego na rok

Podpisujcie Pożyczkę Narodową!

1932, to jest według bilansu za rok 1931, albo w wypadkach łamanego roku operacyjnego — za rok 1930/31.

B. Dla przedsiębiorstw jednoosobowych, spółek firmowych i firmowo-komandytowych:

a) 8°/₀₀ (osiem od tysiąca) obrotu ustalonego dla wymiaru państwowego podatku przemysłowego za rok 1932;

b) 6% (sześć procent) dochodu podatkowego właściciela względnie wszystkich współwłaścicieli (wspólników firmowych i komandytowych) osiągniętego z danego przedsiębiorstwa w roku 1931 a ustalonego przy wymiarze podatku dochodowego na rok 1932.

UWAGA: Wobec tego, że najmniejszy odcinek Pożyczki Narodowej wynosi 50 zł., sumy subskrybowanej pożyczki powinny być zaokrąglone wzwyż do wielokrotności 50-ciu złotych.

DZIAŁ II.

W sprawie udziału w subskrypcji członków władz przedsiębiorstwa.

Członkowie Rad Nadzorczych, Zarządów i Dyrekcyj przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych przeznaczają na subskrypcję pożyczki $\frac{1}{12}$ część swego rocznego dochodu, a to na następujących podstawach:

A) Od dochodów objętych zeznaniem o dochodzie, złożonym w kwietniu 1933 r. — deklaruje się $\frac{1}{12}$ część ogólnej sumy zeznanego dochodu, lecz z wyłączeniem dochodu z tantjem. Deklarację co do tej części subskrypcji składa się bezpośrednio w jednej z instytucji, przyjmujących subskrypcję, w miejscu zamieszkania deklarującego, na blankiecie, który można będzie dostać w miejscowym urzędzie skarbowym.

B) Od wszelkiego rodzaju dochodów z uposażeń, od których potrącany jest przez przedsiębiorstwo podatek dochodowy od uposażeń, oraz od wszelkich tantjem deklaruje się kwotę w wysokości jedynomiesięcznego bieżącego uposażenia zwiększoną o $\frac{1}{12}$ część wszelkiego rodzaju dodatkowych wynagrodzeń i wszelkiego rodzaju tantjem, obliczonych w stosunku rocznym.

Deklarację co do tej części subskrypcji (punkt B) składa się w każdym przedsiębiorstwie oddzielnie na wspólnej liście z pracownikami danego przedsiębiorstwa.

UWAGA: Wobec tego, że najmniejszy odcinek Pożyczki Narodowej wynosi 50 zł., sumy subskrybowanej pożyczki powinny być zaokrąglone wzwyż do wielokrotności 50-ciu złotych.

DZIAŁ III.

W sprawie ułatwienia udziału w subskrypcji urzędnikom przedsiębiorstwa.

Urzędnicy przedsiębiorstw i organizacji gospodarczych z całą pewnością powezmą samorzutnie uchwały co do wysokości swego udziału w Pożyczce Narodowej. Nie wątpimy, że normy te nie będą niższe od norm uchwalonych przez urzędników państwowych i zrzeszenia urzędników prywatnych.

Przedsiębiorstwa winny jednakże spełnić trzy zadania:

Po pierwsze — ułatwić technice subskrypcji przez stworzenie dwóch list subskrypcyjnych, obejmujących wszystkich urzędników przedsiębiorstwa i zaopatrzonych w osobiste podpisy urzędników. Jedna lista jest wewnętrzna — ustalająca podstawy obliczenia i warunki spłaty pożyczki; druga — urzędowa — do złożenia w instytucji przyjmującej zapisy na pożyczkę. Tę drugą listę winny zapoczątkować podpisy wszystkich członków władz przedsiębiorstwa, pobierających uposażenia lub tantjemy.

Po drugie — po wypełnieniu tej drugiej urzędowej listy dopełnić wszystkich formalności związanych z subskrypcją analogicznie jak to jest w wypadku potrącenia podatku dochodowego od uposażeń urzędników.

Po trzecie — ułatwić urzędnikom dokonanie wpłat na subskrypcję, rozkładając potrącenia z wszelkiego rodzaju uposażeń urzędników na okres dłuższy, niż to jest przewidziane w warunkach subskrypcji.

Centralny Związek Przemysłu Polskiego, po osiągnięciu miarodajnej opinii w Ministerstwie Skarbu, przesłał swiom zrzeszonym organizacjom pod datą 16 września 1933 r. następujące wyjaśnienie.

I. W sprawie subskrybowania pożyczki narodowej przez przedsiębiorstwa mieszane przemysłowo-handlowe.

1) Wszystkie przedsiębiorstwa nietylko przemysłowe lecz i przemysłowo-handlowe mają brać udział w subskrypcji Pożyczki Narodowej podług zasad, norm i procedury ogłoszonych przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego.

2) Przedsiębiorstwo przemysłowe posiadające także oddzielne zakłady sprzedaży wyrobów wyłącznie własnej produkcji, choćby te zakłady były zaopatrzone w patenty kategorii handlowej, nie ma obowiązku z tytułu tych swoich zakładów handlowych uczestniczyć dodatkowo w subskrypcji pożyczki w grupie handlu, ponieważ obrót rzeczonych zakładów jest obrotem przemysłowym.

Podpisujcie Pożyczkę Narodową!

Podpisujcie Pożyczkę Narodową!

3) Przedsiębiorstwo przemysłowe (przemysłowo-handlowe), które obok działalności przemysłowej prowadzi handel artykułami obcej produkcji i wskutek tego posiada dwa rodzaje obrotu: obrót przemysłowy (z artykułów własnej produkcji) i obrót handlowy (z artykułów obcych), bierze udział w subskrypcji z tytułu obrotu przemysłowego według zasad, norm (osiem od tysiąca obrotu i sześć procent dochodu) i procedury ustalonych przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego; z tytułu zaś obrotu handlowego — według norm ustalonych dla handlu przez organizacje kupieckie.

Zgodnie z powyższem przedsiębiorstwa nie tylko przemysłowe lecz i przemysłowo-handlowe, biorące udział w subskrypcji w grupie przemysłowej winny wysłać zawiadomienia o sumach subskrybowanych w grupie przemysłowej — **wyłącznie** do Centralnego Związku Przemysłu Polskiego na otrzymanych od niego specjalnych zawiadomieniach zwrotnych.

II. W sprawie subskrypcji pożyczki narodowej przez członków władz przedsiębiorstw przemysłowych Centralny Związek przesłał w dalszym ciągu pod datą 19 września 1933 r. następujące wyjaśnienie do Działu II swojej instrukcji, rozesłanej uprzednio do wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych.

1. Przedsiębiorstwo przemysłowe, które nie zamieściłoby kogokolwiek z członków władz przedsiębiorstwa na liście subskrypcyjnej swoich pracowników, naraża tego członka na zarzut uchylecia się od subskrypcji Pożyczki Narodowej.

Dlatego każdy z członków władz przedsiębiorstwa winien sprawdzić, czy nazwisko jego zostało umieszczone na listach przedsiębiorstw i czy kwota jego subskrypcji z tytułu uczestnictwa w tych przedsiębiorstwach odpowiada normom. Wszelkie braki w tym względzie winny być uzupełnione przez niego przy dodatkowej deklaracji subskrypcji w miejscu jego zamieszkania, analogicznie, jak to jest przewidziane w lit. A Działu II Instrukcji Centralnego Związku Przemysłu Polskiego.

2. Gdyby ktokolwiek z członków władz przedsiębiorstwa przemysłowego chciał zakomunikować ogólną sumę subskrybowanej przez siebie Pożyczki Narodowej urzędowi skarbowemu, w którym złożył w r. 1933 swe zeznanie o dochodzie, — powinien on **w kasie tegoż urzędu** subskrybować kwotę pożyczki, przypadającą od

niego według lit. A Dz. II Instrukcji Centr. Zw. P. P. i jednocześnie, w oddzielnej kopercie, złożyć **tamże** wykaz wszystkich subskrypcji dokonanych w jego imieniu (według lit. B Dz. II teje Instrukcji) przez przedsiębiorstwa przemysłowe, w których bierze udział.

Niezależnie od powyższych informacji Centralny Związek Przemysłu Polskiego wyjaśnia, że:

1) Należy odróżniać sprawę zawiadomienia o kwocie pożyczki, którą przedsiębiorstwo obliczyło i zobowiązało się subskrybować od dokonania samej subskrypcji.

2) Zawiadomienia o zobowiązaniu się do subskrypcji i o jej kwotach koncentruje — zgodnie z dyrektywą Ministra Przemysłu i Handlu oraz Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej — Centralny Związek Przemysłu Polskiego. Wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe powinny niezwłocznie na posiadanych „formularzach zawiadomienia“ zawiadomić Centralny Związek, o kwocie subskrypcji obliczonej

a) dla całego przedsiębiorstwa ze wszystkimi jego oddziałami,

b) dla wszystkich władz i urzędników przedsiębiorstwa w centrali i we wszystkich oddziałach.

3) Zawiadomić o tem Centralny Związek należy bezwzględnie i niezależnie od tego, czy się zawiadamia jednocześnie jakąś inną instytucję lub organizację (np. lokalny Komitet Obywatelski, Starostę i t. p.).

4) Jeżeli obliczenie subskrypcji władz i urzędników przedsiębiorstwa się przeciąga, należy, nie czekając na to obliczenie zawiadomić Centralny Związek o kwotach subskrypcji samego przedsiębiorstwa, zaznaczając, że zawiadomienie o subskrypcji urzędników nadesłane zostanie niebawem.

5) Miejsce, gdzie się dokonywa samej subskrypcji pozostawia się do uznania subskrybującego przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwo może dokonać subskrypcji za siebie oraz za członków władz i urzędników całego przedsiębiorstwa w swojej głównej siedzibie, albo też — rozdzielić subskrypcję, zwłaszcza za urzędników pomiędzy poszczególne miejsca ich pracy. W każdym jednak razie główny zarząd przedsiębiorstwa odpowiedzialny jest za całość subskrypcji i bezwzględnie powinien zawiadomić niezwłocznie Centralny Związek o całości obliczonych sum subskrypcji zgodnie z pp. 2 — 4 niniejszego okólnika.

Podpisujcie Pożyczkę Narodową!

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH.

Dnia 21 września r. b. w lokalu własnym w Warszawie odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Walne P. Z. P. M., przy udziale przedstawicieli fabryk stowarzyszonych znacznie liczniejszym, niż to ma miejsce na zebraniach normalnych.

Prezes Rady i Zarządu Związku inż. Jan Jeziorański, zagajając Zgromadzenie, zaznaczył, że Zgromadzenie jest zwołane w trybie nadzwyczajnym, ponieważ ma do rozpatrzenia sprawę wyjątkowej wagi, a mianowicie sprawę, związaną z subskrypcją „Pożyczki Narodowej”.

Na przewodniczącego Zgromadzenia został przez akklamację wybrany p. Prezes J. Jeziorański, na asesora p. inżynier S. Nehring, a na sekretarza p. inżynier K. Pichelski.

W następnym punkcie porządku obrad p. Prezes Jeziorański zakomunikował o akcji propagandowej, podjętej przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego, w celu jak największego udziału w subskrypcji przedsiębiorstw przemysłowych. Zarząd P.Z.P.M. od początku bierze udział we wszystkich pracach Centralnego Związku P. P., dotyczących propagandy „Pożyczki Narodowej”. Prezes Jeziorański podkreślił przytem, że w gronie zebranych na Walnem Zgromadzeniu niema potrzeby dyskusowania nad koniecznością subskrypcji pożyczki, gdyż wszyscy rozumieją, iż jest to obowiązek, który trzeba spełnić. Przemówienie swoje Prezes Jeziorański zakończył apelem, ażeby wszyscy członkowie P. Z. P. M. spełnili swój obowiązek obywatelski.

Po krótkich wyjaśnieniach, dotyczących szczegółów subskrypcji, składania deklaracji oraz norm pożyczki, Wiceprezes Związku p. Stanisław Jan Okolski przedstawił Zgromadzeniu rezolucję treści następującej:

„Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, zwołane na dzień 21 września 1933 r. z wyłącznym celem rozważenia sprawy udziału przemysłu metalowego w subskrypcji pożyczki narodowej, jednomyślnie uchwaliło uczestniczyć w subskrypcji z jak największym wyłączeniem sił i wyszkoleniem możliwości przemysłu metalowego, przyczem zebrani zaakceptowali zasady subskrypcyjne, ustalone przez Radę Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, i zalecają członkom Związku zastosowanie się do nich”.

Rezolucja powyższa została jednomyślnie uchwalona przez obecnych, poczem przewodniczący zamknął Zgromadzenie, dziękując uczestnikom za ich liczny udział.

STAN PRZEMYSŁU METALOWEGO WE WRZEŚNIU 1933 R.

Na posiedzeniu Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w dniu 21 września r. b. członkowie Rady, reprezentujący różne działy przemysłu metalowego przetwórczego i różne ośrodki przemysłowe Polski, złożyli niżej przytoczone informacje o stanie zatrudnienia i warunkach pracy w fabrykach stowarzyszonych.

W fabrykach budowy parowozów stan zatrudnienia jest nadal niepomyślny i nie uległ zmianom w porównaniu z m. lipcem r. b. Fabryki wykończają zamówienia tegoroczne, program zaś pracy w 1934 r. jest jeszcze niewiadomy. Fabryki, posiadające niewielkie zamówienie na eksport do Z. S. R. R., również wykończają je, nowych zaś zamówień eksportowych niema. Jeżeli taki stan zamówień potrwa nadal, fabryki będą zmuszone zredukować ilość pracowników.

Fabryki budowy wagonów mają słaby stan zatrudnienia bez zmiany, jedne fabryki wykończają swoje zamówienia, inne są nieczynne. Program pracy na 1934 rok nie jest wiadomy. Jedna z fabryk zaczęła budowę wagonów motorowych.

W fabrykach budowy silników spalinowych stan zatrudnienia jest zły, gdyż jest kompletny brak zamówień prywatnych. Jedna z fabryk opracowała ulepszenia, przy pomocy których każdy silnik Diesel'a bezsprężarkowy może być zwiększony w swej wydajności o 25%.

Fabryki budowy obrabiarek mają stan zatrudnienia niepomyślny, gdyż zamówień prywatnych niema prawie wcale, a zamówienia rządowe są niewielkie. Zamówienia rządowe na specjalne obrabiarki są wydawane zagranicę.

W fabrykach budujących maszyny włókiennicze nastąpiła pewna poprawa stanu zatrudnienia w porównaniu z początkiem roku bieżącego, zwłaszcza na zamówienia eksportowe.

Fabryki budujące silniki lotnicze mają zadowalający stan zatrudnienia bez zmiany.

W fabrykach maszyn rolniczych późniowych stan zatrudnienia cokolwiek się poprawił, gdyż niektóre fabryki przyjęły niewielką ilość robotników w celu wykonywania drobnych zamówień na maszyny nieposiadane na składzie. Oczekiwane polepszenie sytuacji w tych fabrykach nastąpiło po żniwach w niewielkim stopniu. Fabryki budujące maszyny uzyskują od czasu do czasu zamówienia rządowe.

W fabrykach produkujących narzędzia rolnicze stan zatrudnienia również poprawił się w nieznanym tylko stopniu w sezonie, ze względu na wyczerpanie się zapasów w pewnych gatunkach narzędzi tak w handlu, jak i na składach fabrycznych. W niektórych fabrykach tego działu obrót wynosi około $\frac{1}{8}$ obrotu normalnego. Widoki na najbliższą przyszłość są zawsze jeszcze niekorzystne z powodu katastrofalnego spadku cen zboża i dalszego obniżania siły nabywczej rolnictwa.

Fabryki budujące maszyny elektryczne mają stan zatrudnienia lepszy niż poprzednio.

W fabrykach narzędzi, jak świdry, piły, łopaty i łańcuchy, stan zatrudnienia jest lepszy w porównaniu z rokiem ubiegłym. Zapotrzebowanie na te wyroby wzrosło, co należy wytłumaczyć z jednej strony wyczerpaniem zapasów, a z drugiej strony dającym się zauważyć wpływem zwiększonych stawek celnych oraz pocieszającym objawem żądania przez konsumentów wyrobów krajowych, a nie zagranicznych.

Fabryki pilników mają stan zatrudnienia lepszy w porównaniu z początkiem roku bieżącego.

W odlewniach żeliwa Okręgu Warszawskiego stan zatrudnienia zwiększył się w porównaniu z po-

czątkiem r. b. i wynosi około 30% normalnego stanu zatrudnienia.

W odlewniach Okręgu Radomsko-Kieleckiego, wytwarzających odlewy handlowe, stan zatrudnienia zwiększył się z powodu zwiększonego zapotrzebowania sezonowego. Obroty w roku b. są większe o 20% w stosunku do obrotów roku ubiegłego, a wynoszą około 40% obrotów w normalnych latach. Ceny na odlewy handlowe są tak niskie, że przeważnie nie pokrywają kosztów własnych, wobec czego odlewnie pracują z deficytem, a pomimo to zostają uruchamiane nowe odlewnie dla produkcji odlewów handlowych. W produkcji rur lanych kanalizacyjnych ceny są jeszcze niższe i nie pokrywają nawet kosztów materiału i robocizny.

W odlewniach żeliwnych rur wodociągowych stan zatrudnienia jest słaby i bez zmiany. Zawiodły nadzieje, pokładane na powiększenie produkcji przez uzyskanie zamówień komunalnych przy pomocy finansowej Funduszu Pracy.

W odlewniach stali w dalszym ciągu stan zatrudnienia jest zły, wobec czego odlewnie stali w niektórych fabrykach są nieczynne.

W dziale budowy okrętów stan zatrudnienia jest słaby. Obecnie jednak toczą się pertraktacje z odnośnymi władzami o uzyskanie zamówienia na dwa okręty po 2000 tonn każdy dla „Polsko-Brytyjskiej Żeglugi”. Ponieważ jednak ceny zagranicznych stoczni są niższe o kilkanaście procent, jest obawa, że zamówienie będzie oddane zagranicę, co jednak byłoby krótkowzroczne, gdyż niewątpliwie nawet przy wyższych cenach krajowej stoczni zyskuje Skarb Państwa, cały szereg wytwórni surowców i materiałów oraz urządzeń pomocniczych.

W przedsiębiorstwach urzędzeń zdrowotnych stan zatrudnienia jest zły, czyli nie uległ zmianie w porównaniu z lipcem r. b.

Fabryki kotłów parowych i aparatów chemicznych mają stan zatrudnienia trochę lepszy, aniżeli na początku roku bieżącego.

Fabryki rur żelaznych mają stan zatrudnienia lepszy w porównaniu z rokiem ubiegłym, gdyż wzrosło zapotrzebowanie krajowe i wzmożł się eksport.

W fabrykach naczyń emaljowanych blaszanych stan zatrudnienia jest lepszy, ponieważ zwiększyło się zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, a również zwiększył się eksport przez zdobycie nowych rynków zbytu. Stan zatrudnienia w niektórych fabrykach byłby lepszy, gdyby fabryki te nie miały trudności w terminowym otrzymaniu od hut cienkich blach. Na podstawie stanu zamówień są widoki, że eksport roku bieżącego znacznie przewyższy eksport roku ubiegłego.

Fabryki opakowań blaszanych mają stan zatrudnienia bez zmiany. Ceny wyrobów w dalszym ciągu są złe, a również warunki zaopatrywania się w blachę krajową są nadzwyczaj niesprzyjające dla fabryk przetwórczych.

W fabrykach drutu i gwoździ stan zatrudnienia nie zmienił się w porównaniu z lipcem r. b. Konkurencja poszczególnych fabryk zmniejszyła się, gdyż została utworzona konwencja kilku fabryk w celu uregulowania nadzwyczaj niskich cen na gwoździe i druty.

Fabryki lin stalowych mają lepszy stan zatrudnienia w porównaniu z lipcem r. b., lecz ceny na liny są niskie i nieraz są poniżej kosztów własnych.

W fabrykach wyrobów platerowanych stan zatrudnienia jest stale zły.

W fabrykach drutów mosiężnych i miedzianych oraz prętów stan zatrudnienia jest zadowolający.

W fabrykach blachy miedzianej zwykłej jest dobry stan zatrudnienia, lecz w produkcji blachy paleńskiej stan jest zły.

Fabryki kabli elektrycznych mają stan zatrudnienia słaby.

K. P.

Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY PRODUCENTÓW NARZĘDZI.

Dnia 22 września r. b. odbyło się w Warszawie Walne Zebranie Grupy Producentów Narzędzi Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

Obrady zaigaił w nieobecności prezesa Grupy inż. J. Piotrowskiego wiceprezes Grupy p. A. Rąbalski, który powitał licznie zebranych przedstawicieli fabryk członkowskich i zaproponował wybór przewodniczącego Walnego Zebrania.

Na przewodniczącego zebrania zaproszono jednogłośnie p. inż. Kazimierza Wretowskiego z „Huty Baildona”.

Sprawozdanie z działalności Grupy złożył sekretarz Grupy p. St. Gruchała.

Dotychczasowe prace Grupy Producentów obejmowały dwa zagadnienia:

stworzenie możliwości pracy i zatrudnienia dla polskiego przemysłu narzędziarskiego, propagandę polskiego narzędziarstwa na rynku krajowym.

Pierwsze z tych zagadnień rozwiązywała i rozwiązuje Grupa przez stałe czuwanie nad całością polityki gospodarczej Państwa w stosunku do przemysłu narzędziarskiego z szczególnym uwzględnieniem zagadnień polityki celnej i traktatowej. Wysiłki Zarządu Grupy zmierzają do tego, aby wytworzyć u władz państwowych atmosferę przychylnego zrozumienia dla istotnych potrzeb przemysłu narzędziarskiego w Polsce. Polski przemysł narzędziarski, który w chwili obecnej znajduje się w pełni prac nad rozbudową swojej produkcji i wymaga, aby produkcja ta przynajmniej w pierwszym okresie znajdowała się pod specjalną opieką i chronioną była przed dumpingową konkurencją zagranicy. Zawierane obecnie traktaty handlowe nie powinny udzielać żadnych ustępstw w dziedzinie przemysłu narzędziarskiego, gdyż tylko w warunkach zupełnego bezpieczeństwa przed importem mogą fabryki krajowe ponosić idące w setki tysięcy koszty inwestowania się w dziale narzędziowym.

Postulaty nasze w sprawach polityki traktatowej znajdują naogół zrozumienie u czynników miarodajnych, niemniej Grupa z dużą troską śledzi toczące się rokowania o traktaty handlowe i czuwa nad interesami Członków.

Powaznym zagadnieniem jest sprawa dostaw państwowych, gdzie pomimo wysiłków czynionych przez Grupę ciągle jeszcze decydującym momentem jest cena, bez specjalnego uwzględnienia czy produkt wykonany jest przez fabrykę specjalizującą się w danym dziale, czy też pochodzi od zupełnie przygodnego oferenta.

Niemniej ważną jest sprawa produkcji szkół zawodowych, które podejmują się wykonywania na zamówienie kupców narzędzi wyrabianych przez fabryki krajowe. Ponieważ szkoły mogą oferować swoje wyroby znacznie taniej od fabryk specjalnych, nie też dziwnego, że wywołują one zamieszanie na rynku i odbierają zamówienia fabrykom. Jako specjalnie niedopuszczalną rzeczą wymienić trzeba fakt, często powtarzający się, że szkoły utrzymywane z funduszy publicznych a więc z pieniędzy, jakie łoży przemysł, stają do przetargów państwowych i częstokroć dzięki tanioci swoich wyrobów uzyskują dostawy. Przeciwno tej polityce szkół zawodowych Grupa powinna wystąpić w sposób zdecydowany i domagać się od czynników miarodajnych uregulowania tej sprawy w sposób taki, aby interesy przemysłu narzędziarskiego nie cierpiały z powodu istnienia szkół zawodowych.

Drugą dziedziną pracy Grupy jest akcja propagandowa polskiego narzędziarstwa. Grupa Producentów Narzędzi jest pierwszą organizacją, która prowadzi zbiorową reklamę wyrobów swoich członków, nie będąc jednocześnie ani kartelem, ani biurem sprzedaży.

Wyrazem tej akcji było zorganizowanie w Katowicach Wystawy Narzędzi oraz wydanie Spisu Narzędzi Krajowej Produkcji. Niezależnie od tego w miarę swoich szczupłych funduszy prowadzono propagandę w postaci wydanej ulotki i reklamy w prasie codziennej i fachowej.

Zważywszy, że od powstania Grupy dzieli nas zaledwie okres sześciu miesięcy, stwierdzić trzeba obiektywnie, że prace Grupy dały swój pozytywny wynik, a szereg fabryk zrzeszonych w Grupie podjął produkcję nierobionych w kraju narzędzi. Oczywiście to wszystko co zrobiła do tej pory Grupa jest dopiero wstępem do właściwego programu pracy nakreślonego przez Grupę.

Na czoło zadań Grupy w najbliższej przyszłości wysuwają się następujące zagadnienia: uporządkowanie programu produkcyjnego zrzeszonych fabryk, unormowanie stosunku przemysłu narzędziarskiego do fabrykacji narzędzi w szkołach rzemieślniczych, uregulowanie sprawy dostaw państwowych, uporządkowanie sytuacji na rynku narzędziarskim.

Sprawę racjonalizacji produkcji referował na Walnym Zebraniu Grupy p. inż. Wretowski, który wskazał na konieczność uporządkowania tego zagadnienia w imię istotnych interesów poszczególnych fabryk narzędzi. Sprawa ta jest tembardziej pilną, że już w najbliższym czasie przystąpić trzeba do opracowania nowego rozszerzonego Spisu Narzędzi, który zawierać powinien nie tylko informacje ogólne o produkcji krajowej, ale winien wskazywać w jakich typach i wymiarach wykonywane są poszczególne narzędzia w Polsce.

W dyskusji, jaka wywiązała się na temat przemówienia p. Wretowskiego, zabierali głos pp. inż. Symonowicz z Pierwszej Fabryki Lokomotyw, inż. Poreyko z Pol. Zakładów Skody, inż. Neumark z f. Ołdakowski i Neumark, p. Rąbalski z f. J. Dziewulski, inż. Rościszewski z Państwowych Zakładów Inżynierji, p. Mossey z Wytwórni Swidrow, inż. Olszański z Państwowych Wytwórni Uzbrojenia, inż. Grzymałowski z f. H. Cegielski i inż. Szaniawski z Państwowych Wytwórni Uzbrojenia, poczem ustalono koniecz-

ność powołania specjalnej Komisji, któraby zajęła się opracowaniem projektu racjonalnego podziału produkcji narzędziarskiej w Polsce.

Do Komisji tej powołano pp. W. Jezierskiego ze Stowarzyszenia Mechaników Polskich z Ameryki, inż. H. Poreykę z Polskich Zakładów Skody, inż. Rościszewskiego z Państwowych Zakładów Inżynierji, inż. Symonowicza z Pierwszej Fabryki Lokomotyw w Chrzanowie, inż. Goleniewicza z S. A. H. Cegielski i inż. Neumarka z f. Ołdakowski i Neumark.

Walne Zebranie postanowiło zwrócić się do członków Grupy z prośbą, aby w terminie dwutygodniowym nadesłały korektę „Spisu Narzędzi” w dziale produkowanych przez nich artykułów oraz aby podały w jakich typach i wymiarach prowadzą produkcję poszczególnych narzędzi.

Pierwsze posiedzenie Komisji odbędzie się dn. 7 października r. b.

Z GRUPY PRODUCENTÓW PILNIKÓW.

Dn. 22 września r. b. odbyło się w Warszawie Walne Zebranie Członków Grupy Producentów Pilników. Obradom przewodniczył prezes Grupy p. Tadeusz Meyerhold. Po przyjęciu sprawozdania z działalności Grupy, zebrani postanowili na wniosek p. St. Gruchały rozwiązać Grupę Producentów Pilników i zgłosić akces do Grupy Producentów Narzędzi jako organizacji, która obejmuje całokształt interesów przemysłu narzędziowego w Polsce.

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU EKSPORTOWEGO PRZEMYSŁU METALOWEGO PRZETWÓRCZEGO.

Na zasadzie rozporządzeń ministerjalnych o zwrocie cła Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego wystawił w miesiącu lipcu 1933 r. zaświadczenia eksportowe na wywóz zagranicę następujących wyrobów przemysłu metalowego przetwórczego:

	Waga w kg	Wartość w zł
1. Odlewy żeliwne		
a) rury żeliwne	111 061	32 290.—
b) odlewy budowlane	94 154	81 890.—
	205 215	114 820.—
2. Wyroby z blachy	50	144.—
3. Naczynia blaszane emaljowane	64 870	111 117.—
4. Drut żelazny	95 473	23 988.—
5. Śruby	3 961	3 924.—
6. Maszyny włókiennicze	130 565	275 339.—
Ogółem w miesiącu lipcu wywieziono: 500 134		529 332.—

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI FABRYKI ZWIĄZKOWEJ.

Fabryka W. Tomaszewski i S-ka w Poznaniu rozpoczęła produkcję szeregu artykułów, które do tej pory nie były wyrabiane w kraju. Rozpoczęto produkcję *szpilarek szewskich, szydeł, ćwieków szewskich, szprych i łańcuchów rowerowych.*

OKRESOWE BILETY KOLEJOWE.

Okres jesienny jest zwykle okresem wzmożonych rozjazdów przedstawicieli i delegatów fabrycznych po kraju. Poniżej podajemy ceny miesięcznych biletów kolejowych.

Okręg	I klasa	II klasa	III klasa
jedna dyrekcja kolejowa	275	165	110
dwie dyrekcje kolejowe	325	195	130
trzy dyrekcje kolejowe	375	225	150
cztery dyrekcje kolejowe	425	255	170
cała Polska	475	285	190

MIĘDZYNARODOWY ZJAZD ODLEWNIKÓW W PRADZE.

W wielkiej sali Miejskiej Biblioteki w Pradze zagał po wstępnym słowie p. Dr. Pišek'a w imieniu Rządu Republiki Czechosłowackiej minister robót publicznych p. inż. Dostálek Międzynarodowy Zjazd Odlewników, w którym wzięło udział 62 delegatów 12 związków zagranicznych z prezydentem Międzynarodowego Komitetu Związków Odlewników p. W. Mass Geesteranus'em na czele. Protektorat Zjazdu objął Rząd Republiki Czechosłowackiej. Zjazd witali przezi delegacji zagranicznych amerykańskiej, angielskiej, belgijskiej, francuskiej, holenderskiej, niemieckiej, węgierskiej, włoskiej, polskiej i hiszpańskiej.

W imieniu polskiej delegacji, składającej się z 10 osób, witał Zjazd inż. Jerzy Buzek: podkreślił on w swem przemówieniu, że polskie odlewnictwo obchodzi w roku bieżącym jubileusz 250-letniego swego istnienia, gdyż za panowania Króla Jana Sobieskiego założony został pierwszy wielki piec na dobrach biskupów krakowskich, że więc odlewnictwo polskie w porównaniu z krajami zachodnimi jest stosunkowo młode; następnie podniósł, że odlewnicy polscy przyjechali do Pragi nie tylko z powodu swych zainteresowań zawodowych, ale także z tego powodu, aby przed międzynarodowym forum zadokumentować swą ścisłą współpracę z bratnim narodem czechosłowackim. Do życzeń Koła Odlewników Polskich inż. Buzek dołączył życzenia Akademii Górniczej w Krakowie, Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie i Związku Przemysłowców w Krakowie, co audytorjum przyjęło hucznie oklaskami.

Po otwarciu Zjazdu wygłoszone były w 6 komisjach referaty: ogółem wygłoszono 40 referatów, w czem 24 w języku czeskim, 9 w języku niemieckim, 5 w języku francuskim, 1 w języku angielskim i 1 w języku polskim. Ten ostatni — jako referat wymienny — wygłosił inż. Jerzy Buzek p. t. „Teoretyczne uwagi o budowie i pędzeniu płomieniaków odlewniczych”.

Przy tej sposobności wypada zaznaczyć, że referat delegata niemieckiego Dr. inż. A. Achenbach'a p. t. „Leistungsgrenzen des Giessereischachtofens” oparty jest w całości na pracach inż. Jerzego Buzka, ogłoszonych w „Stahl und Eisen” przed 23 laty.

Wszystkie referaty zostały przedtem wydane drukiem w Almanachu Zjazdu, obejmującym około 600 stron.

Na Zebraniu Międzynarodowego Komitetu Związku Odlewników wybrany został prezesem na rok przyszły Dr. Fr. Pišek, prezes czechosłowackiego Związku i profesor Techniki w Bernie; na jednego z wiceprezesów wybrano prezesa Koła Odlewników Polskich inż. Kazimierza Gierdziejewskiego.

Wspólne obiady i wieczery odbywały się w sali gmachu Czechosłowackich Inżynierów.

Do programu Zjazdu należało zwiedzenie odlewni czechosłowackiej, urządzonej według najnowszych postępów techniki, mianowicie odlewni Spółki Akcyjnej Czesko-morawskiej Kolben-Daněk w Pradze—Vysočany, stalowni w Kladnie, zakładów hutniczych w Witkowicach i Trzyńcu, zakładów Baty w Zlinie, różnych zakładów w Brnie mor. i t. d.

Zjazd zakończył się w Pilźnie po zwiedzeniu zakładów Skody, poczem uczestnicy zagraniczni zwiedzali Karlovy Vary, Mariánské Lázně i Joachimów.

Przy pięknej jesiennej pogodzie Złota Praha przedstawiała się wspaniale i na uczestnikach Zjazdu wywarła nadzwyczaj miłe wrażenie.

Organizacja Zjazdu pod kierunkiem profesora Dr. Fr. Pišek'a, inż. A. Bendy, inż. E. Ryndy i Fr. Stibra była pod każdym względem wzorowa.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY.

Wytwórczość przemysłowa w okresie 1929—33. Niemiecki Instytut Badania Konjunktur ogłosił bardzo ciekawe cyfry dotyczące produkcji przemysłowej świata w okresie lat kryzysowych 1929 — 33.

Przyjmując produkcję 1928 roku za 100 produkcja przemysłowa ważniejszych krajów produkujących przedstawiała się w sposób następujący:

rok 1928	100	rok 1932	73
„ 1929	107	I kw. 1933	74
„ 1930	94	II „ „	84
„ 1931	83		

Jak widać z powyższych danych statystycznych wytwórczość II kwartału r. b. w stosunku do roku 1928 zmniejszyła się tylko o 16%. Trudno jest uwierzyć danym statystycznym, tembardziej, że w opracowaniu tego samego Niemieckiego Instytutu Badania Konjunktury znajdujemy następujące cyfry dotyczące poszczególnych dziedzin produkcji przemysłowej w okresie 1928 — 1933 r.

	1928 r. II kw. 1933 r.		1928 r. II kw. 1933 r.		
surówka	100	51,4	cyna	100	48,6
stal	100	63,2	samochody	100	60,0
ołów	100	65,9	okrety	100	27,4
cynek	100	64,8	węgiel	100	78,5

Z międzynarodowego rynku gwoździarskiego. Jak wiadomo zachodnio-europejski przemysł gwoździarsko-druciany zrzeszony jest w syndykacie IWECO. W ostatnich czasach dała się zauważyć na światowych rynkach gwoździarskich wzmożona konkurencja producentów gwoździ nienależących do syndykatu. Dotyczy to przede wszystkim producentów austriackich i węgierskich, którzy w chwili obecnej odgrywają poważną rolę na terenie Azji i Bliskiego Wschodu. Natomiast konkurencja Stanów Zjednoczonych osłabła w ostatnich czasach, co przypisać trzeba prawdopodobnie skutkom zarządzeń Prezydenta Stanów Zjednoczonych, które zwiększyły koszty własnej produkcji.

Stosunki handlowe niemiecko-rosyjskie. Jak podaje francuska „l'Usine” stosunki niemiecko-rosyjskie uległy w ostatnich czasach poprawie. Przemysł niemiecki, który poprzednio nie chciał akceptować warunków płatności proponowanych przez Sowiety, obecnie godzi się na dalsze kredytowanie dostaw do Rosji. Przedstawicielstwo handlowe Sowietów w Berlinie rozpoczęło pertraktacje o zakup maszyn na sumę 135 milionów marek.

Belgijsko-niemiecka umowa o ochronie terytorjalnej w dziale hutniczym. Pomiedzy belgijskimi i niemieckimi producentami żelaza podpisana została umowa regulująca wzajemny wóz wyrobów hutniczych z wyłączeniem tych artykułów, które nie są wyrabiane przez jednego z kontrahentów.

Przymusowy kartel ołowiany w Hiszpanji. W Madrycie podpisana została umowa, na mocy której stworzony został przymusowy kartel wszystkich kopalni ołowiu. Kartel otrzymał od rządu pożyczkę w wysokości 5 milionów pesów, celem subsydjowania słabszych finansowo przedsiębiorstw.

Uprzemysłowienie Palestyny. Wydawnictwo „Palestyna i Bliski Wschód”, będące organem Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, podaje ciekawe informacje dotyczące postępów uprzemysłowienia Palestyny.

W 1923 roku istniało na terenie Palestyny 279 zakładów przemysłowych. Ilość zakładów przemysłowych w 1932 r. wyniosła cyfrę 700. Podczas gdy w 1923 roku w przemyśle palestyńskim pracowało 2331 robotników, to w 1932 roku ilość zatrudnionych robotników wynosiła już 12000. Kapitał zainwestowany w przemyśle palestyńskim, który w 1923 roku wynosił 966000 funtów sterlingów wzrósł w 1932 roku do przeszło 2500000 funtów sterlingów. Moc zainstalowanej siły mechanicznej w okresie 1923 — 1932 r. z 1380 KM do 11000 KM.

Koła palestyńskie prowadzą bardzo żywą propagandę za instalowaniem się w Palestynie fabryk działu metalowego. W tej sprawie ogłoszony został w czasopiśmie „Palästina” długi artykuł dr. Alfreda Markusa z Haiffy, w którym autor dowodzi, że pomimo braku surowców przemysł metalowy w Palestynie ma poważne widoki rozwoju. Uwagi autora na ten temat kończą się w następujący sposób: „dziś w obliczu wypadków w Niemczech, należałoby zainteresować fachowców niemieckich pracujących w tych gałęziach przemysłu i handlu rynkiem palestyńskim. W Europie i w Ameryce stale w przemyśle metalowym tracą no i dorabiano się ogromnych fortun. Wpływ Żydów na rozwój przemysłu i handlu metalowego był zawsze bardzo silny. Niezrozumiałem byłoby, gdyby ich wielkie doświadczenie w tej dziedzinie nie zostało w Palestynie wykorzystane”.

Głównymi artykułami importu do Palestyny są płody rolne, tkaniny, środki opałowe (benzyna i nafta), drzewo i wyroby żelazne.

Import żelaza do Palestyny wyniósł w I kwartale r. b. 6452 tonn wartości 34 tys. funtów palestyńskich. Poważną pozycję stanowił import rur i łączników do rur, których przywieziono w I kwartale r. b. 2888 tonn wartości 50 000 funtów palestyńskich. Z większych pozycji importu w przemyśle maszynowym wymienić należy import samochodów, których przywieziono w I kwartale r. b. 111 sztuk wartości 54000 funtów palestyńskich.

ZAOPATRYWANIE SZKÓŁ ZAWODOWYCH W CENNIKI I WZORY.

Liceum Handlowe Koedukacyjne Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy przystąpiło do skompletowania biblioteki katalogów i cenników oraz zbiorów wzorów i próbek, aby młodzież licealna już na ławie szkolnej miała możliwość zaznajomienia się z wyrobami krajowymi. Dyrekcja Liceum zwraca się do przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych z uprzejmą prośbą o łaskawe nadesłanie pod adresem Liceum (Bydgoszcz, ul. Królowej Jadwigi 25), katalogów, cenników, próbek i wzorów, które będą służyły jako pomoce naukowe.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 26. IX. 1933 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	2731	Miedź standard	932
Antymon	642	Ołów miękki	326
Cyna standard	5895	Nikiel	6213
Cynk hutniczy	454	Rtęć	7654
Miedź elektrolityczna	1028	Srebro za 1 kg	68

Ceny metali w Warszawie.

Dom handlowy A. GEPNER notował w ostatnim tygodniu następujące ceny metali:

Cyna Banka w blokach	zł. 7,50 za kg.
Ołów hutniczy	„ 0,67 „ „
Cynk hutniczy	„ 0,80 „ „
Antymon	„ 1,10 „ „
Aluminium hutnicze	„ 3,80 „ „
Blacha miedziana	„ 2,75—3,40 za kg.
„ mosiężna	„ 2,50—3,50 „ „
„ cynkowa	„ 0,95—0,98 „ „
Nikiel w kostkach	„ 9,50 „ „

F-ma „POLTHAP” Warszawa, Pańska 83 (dom własny), Tel. 330-65 notuje w ostatnim tygodniu następujące ceny ze składu w Warszawie:

Miedziana blacha	zł 2,85—3,60
Mosiężna blacha	„ 2,55—3,60
Mosiężne pręty	„ 2,10—2,95
Nowosrebrna blacha	„ 4,10—5,—
Aluminjowa blacha	„ 5,80—11,—
Aluminjowe druty	„ 6,50
Cyna w blokach	„ 7,80
Ołów	„ 0,69
Aluminium hutnicze	„ 3,80

Cena blachy cynkowej.

Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku w Katowicach notuje następujące ceny blachy cynkowej:

I Dla hurtowników przy kupnie na własny rachunek i do sprzedaży w drodze komisowej:

przy kupnie 30 t. naraz . . . zł 850,00 za 1 000 kg
przy kupnie mniej niż 30 t. „ 870,00 za 1 000 kg

II. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych nie w drodze komisowej — odsprzedawcom:

zł. 915,00 za 1 000 kg

III. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych ze składu konsumentom:

zł. 950,00 za 1 000 kg

Parytet: st. kol. Chebzie.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia Warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 1 kg. franco stacja Warszawa.

Blacha żelazna ocynkowana gatunku najwyższego:

711×1 422×0,45 mm 0 zł 91 gr.

711×1 422×0,50 mm 0 „ 89 „

1 000×2 000×0,50 mm 0 „ 91 „

Blachy 2-go gatunku o 6% tańsze.

Ceny bez zobowiązania.

Za gotówkę udzielamy 4% ustępstwa.

Ceny wyrobów ogniotrwałych.

Związek Fabryk Wyrobów Szamotowych i Ogniotrwałych notuje następujące ceny z ważnością od dn. 10 września 1930 r. aż do odwołania. Ceny rozumieją się w złotych za 100 kg. franco wagon stacja załadowania.

Cegła ogniotrwała zwyczajna	zł 8,80	Cegła kotłowa normalna	zł 20,50
Cegła kopulakowa normalna	„ 14,30	Cegła kotłowa fasonowa	„ 23,—
Cegła kopulakowa fasonowa	„ 15,40	Zaprawa	„ 8,—
			1 „ 10,50

Cena odlewów żeliwnych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żeliwnych surowych dla Warszawy wynosi od 0,58 zł do 1,20 zł za 1 kg. loco fabryka.